

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY

Dodatek do „Pamiętnika Literackiego”
(2025, z. 1)

Opracowali:
Aleksandra Oszczyda i Paweł Kaczyński

- Angier Carole, Ciszo, przemów. Szukając W. G. Sebald, przeł. M. Stroiński, Kraków Wyd. „Znak Literanova” 2024, 664 s., faks., fot., il.
- Ardagh Philip, Świat Muminków stworzony przez Tove Jansson, F. Cottrell-Boyce, wstęp i rozdział: Po co nam sztuka?, kwerendy A. Li, przeł. M. Korobkiewicz, Warszawa „Nasza Księgarnia” 2024, 400 s., faks., fot., il.
- Bagińska Lucyna, Tekstowe obrazy życia, śmierci i duszy w młodopolskich ekfrazach i hypotypozach inspirowanych malarstwem Arnolda Böcklina, Grajewo „Eko-Dom” Sp. z o.o. 2024, 320 s.
- Bajda Justyna, Błękitny *fin de siècle*. Kolor niebieski w kulturze Młodej Polski (Gabriela Zapolska – Kazimierz Przerwa-Tetmajer – Stanisław Wyspiański). Wrocław Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego 2023, 370 s. „Acta Universitatis Wratislaviensis”, nr 4182.
- Bajków Bartosz, Maksimiuk Diana, Florian Czarnyszewicz – los człowieka. T. 1: Znad Berezyny nad La Platę (1900–1955), Białystok-Warszawa IPN 2024, 696 s., faks., fot., mapy.
- Biały Beata, Osiecka – tego o mnie nie wiecie, wyd. 2, uzup., Warszawa Wyd. „W.A.B.” 2024, 350 s., fot.
- Bielecki Marian, Paralele i parantele. Witold Gombrowicz i literatura światowa, Warszawa Wyd. IBL PAN 2024, 418 s. + 2 s. nlb.
- Bobrowski Jakub, Film milicyjny jako archiwum dyskursu ludyczno-propagandowego PRL-u. Studium mediolingwistyczne, Kraków Instytut Języka Polskiego PAN 2024, 332 s., fot., il.
- Bodegård Anders, Kontrabanda kontredans. Z życia tłumacza, artykuły w wyborze L. Kleberga i J. Stolpego, przeł. J. Czechowska [i in.], Kraków–Budapeszt–Syrakuzy Wyd. „Austeria” 2024, 218 s.
- Bodzińska-Bobkowska Jadwiga, Terridentyfikacje, albo Pisanie (eks)terytorialne: Bruno Durocher, Anna Langfus, Piotr Rawicz, Gdańsk Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego 2024, 112 s.
- Brzydkie wyrazy. List 34 w świadectwach, wybór i oprac. M. Sopyło, przy współpr. D. Szymańskiego, ikonografia E. Kwiecińska, Warszawa Narodowe Centrum Kultury / Zespół Fundacji Ośrodka „Karta” 2024, 196 s., fot.
- Buryła Sławomir, Marzec a zagłada. Płaszczyny spotkania, Warszawa ŻIH 2024, 450 s.
- Calvino Italo, I na tym koniec. O literaturze i społeczeństwie, przeł. J. Ugniewska, A. Wasilewska, M. Woźniak, Warszawa PIW 2024, 448 s.
- Camus Albert, Świadek wolności. Artykuły, wywiady i przemówienia z lat 1946–1958, przeł. J. M. Kłoczowski, Warszawa „Agora” 2024, 232 s.
- Chojnowski Zbigniew, Ziemie słów. Szkice o poezji wspólnotowej, Olsztyn Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego 2024, 244 s., fot.
- Chopin (nie)wysłowiony. Wokół listów Chopina... Korespondencja kompozytora jako dzieło i zadanie badawcze, red. E. Hoffmann-Piotrowska, U. Kowalczuk, K. Stepien-Kutera, Warszawa Narodowy Instytut Fryderyka Chopina 2024, 372 s.

- Chutnik Sylwia, Łobuziary. Najfajniejsze bohaterki literackie, Kraków Wyd. „Znak Literanova” 2024, 202 s., il.
- Czapliński Przemysław, Rozbieżne emancypacje. Przewodnik po prozie 1976–2020, Kraków Wydawnictwo Literackie 2024, 324 s.
- Czytanie Dwudziestolecia. 5. T. 2, pod red. E. Wróbel, J. Warońskiej-Gęsiarz, Częstochowa Wyd. Uniwersytetu Jana Długosza 2024, 234 s., faks.
- Dobaczewska-Skonieczka Helena, Żywe drzewo Włodzimierza, Gorzów Wielkopolski ZLP oddział w Gorzowie / WiMBP w Gorzowie 2024, 84 s., faks., fot., il.
Książka poświęcona przyrodnikowi, podróżnikowi, fotografowi, pisarzowi Włodzimierzowi Korsakowi, autorowi słynnego (także dzięki Czesławowi Miłoszowi) „Roku myśliwego”.
- Dobrzycki Jarosław, Szkolne wyobcowanie. Inny Niziurski, Sosnowiec Oficyna Wydawnicza „Humanitas” 2024, 300 s.
- (E)migracja, tożsamość kulturowa, pamięć kulturowa, pod red. I. A. NDiaye i S. Garziani, Olsztyn Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego 2024, 320 s., „Olsztyńskie Studia Emigrantologiczne”, t. 2.
- Ficowski Jerzy, Regiony wielkiej herezji i okolice – Bruno Schulz i jego mitologia, posł. J. Kandziora, Gdańsk Wyd. „słowo/obraz terytoria” / FTK 2024, 600 s., faks., fot., il.
- Fiut Aleksander, Świat i głosy niedosłyszane, Kraków–Budapeszt–Syrakuzy Wyd. „Austeria” 2024, 100 s.
- Forsyth Frederick, *Outsider*. Autobiografia autora kultowych bestsellerów *Dzień Szakala, Akta Odessy, Psy wojny*, przeł. H. Shen, Warszawa „Zona Zero” 2024, 400 s.
- Fossois Gwendal, Harry Potter i Zakon Filozofów. Filozoficzna podróż przez uniwersum Harry’ego Pottera, przeł. P. Łapiński, Kraków Wyd. „Znak Koncept” 2024, 236 s.
- Helbig Maciej, *Musa illa rustica*. Rośliny w sielankach Wergiliusza, Lublin Wyd. Naukowe „Tygiel” 2024, 252 s.
- Horniatko-Szumiłowicz Anna, Twórca odzyskany. Życie i piśmiennictwo Wasyla Tkaczuka, Poznań Wyd. UAM 2025, 340 s.
- Igliński Grzegorz, Mali goście polskich romantyków. Owady i robaki w literaturze epoki, Olsztyn Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego 2024, 586 s. + 10 s. tabl.
- Izydor z Sewilli, Etymologie. Księgi 1–10, przeł. T. Krynicka [i in.], oprac. nauk. T. Krynicka, Adam Wilczyński, Kęty „Marek Derewiecki” 2024, 558 s.
- Juchniewicz Agnieszka, Specyfika wypowiedzi w sztukach komediowych Olega Bogajewa, wstęp N. Maliutina, Białystok Wyd. „Prymat” 2024, 292 s., seria „Colloquia Orientalia Bialostocensia. Literatura/Historia”, t. 62.
- Klamka Magdalena, Muzea sienkiewiczowskie jako miejsca pamięci, Kielce Muzeum Narodowe 2024, 390 s., faks., fot., il.

- Kobieta i wędrownica jako wątki literackie, kulturowe i artystyczne. Studium interdyscyplinarne, red. P. Pomajda, E. Chodźko, Lublin Wyd. Naukowe „Tygiel” 2024, 132 s., fot.
W tomie m.in.: E. K. Kulak, Motyw wędrownicy w alegorycznej powieści „El Criticón” Baltasara Graciána. W poszukiwaniu szczęścia i sensu życia; B. Gaj, Kobieta w literaturze łacińskiej – od bezwolnej istoty po intelektualną współzawodniczkę; A. E. Mikinka, Kobięce sylwetki w szkole ukraińskiej polskiego romantyzmu na przykładzie utworów Aleksandra Karola Grozy; M. Malik, „I więcej nic nie pamiętam...” – wspomnienia dziecięcej lekarki z getta warszawskiego; M. Żydek, Przyjaciółka, powierniczka i kobieta obca – obraz żony w „Dziennikach” Jarosława Iwaszkiewicza.
- Komunikacja międzykulturowa w przekładzie. T. 11: Literatura, muzyka, film, pod red. E. Kujawskiej-Lis i A. Krawczyk-Łaskarzewskiej, Olsztyn Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego 2024, 154 s.
- Koprowski Piotr, Idee, postawy, wybory (XIX–XX w.). Szkice polonistyczno-historyczne i filozoficzne, Lubliniec Wydawnictwo św. Macieja Apostoła 2024, 124 s.
- Kuczyński Krzysztof Antoni, Wiesenstein. Tajemnice willi Gerharta Hauptmanna, Jelenia Góra Wyd. „Ad Rem” 2024, 214 s., fot., il., plany.
- Kulig Zofia, Od myśli do słowa. Eseje, recenzje, omówienia, Prudnik–Starachowice Wyd. „Radostowa” 2024, 102 s.
- Lizakowski Adam, Czesław Miłosz w Ameryce. Na podstawie wspomnień i fotografii Adama Lizakowskiego, red. K. K. Pilichiewicz, Białystok Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego 2024, 148 s., faks., fot.
- Łuba Arkadiusz, Chciałabym być karykaturzystką. Cartoonowy świat kolaży Szymborskiej / Ich möchte Karikaturistin sein. Die cartoonhafte Welt der Collagen von Szymborska, przeł. A. Łuba, Berlin–Warszawa–Olsztyn „Timof Comics” 2024, 152 s.
- Machej Zbigniew, Widokówki z niebytu. Pięć esejów bardzo osobistych o ulotności poezji w Polsce, Warszawa „Sedno” Wydawnictwo Akademickie 2024, 370 s., il.
- Maria Zientara-Malewska. Inne spojrzenie, red. A. Kopiczko, Olsztyn Archiwum Archidiecezji Warmińskiej 2024, 156 s., faks., fot., nuty.
- Matejko i Krasinścy, oprac. B. Ciciora, M. Bral, L. Nowaliński, Opinogóra Górna Muzeum Romantyzmu w Opinogórze 2024, 284 s., faks., fot., il., tabl. genealog.
Katalog wystawy w Muzeum Romantyzmu.
- McGrath Alister, C. S. Lewis – genialny ekscentryk, prorok mimo woli, przeł. M. Sobolewska, Warszawa Fundacja „Prodoteo” 2024, 460 s.
- Meiser Anna, Literacko w Bytomiu w latach 1945–1970, Bytom Anna Meiser 2024, 132 s.
- Między słowami. Zegadłowicz w świecie sztuki, literatury i teatru, pod red. H. Czubały, J. Kulczyńskiej-Kruk, J. Warońskiej-Gęsiarz, Częstochowa Wyd. Uniwersytetu Jana Długosza 2024, 566 s.
- Nikołaj z Wilkowiecka, Historia o świętej Annie, Panny Maryje, matki Pana Jezusowej, matce a Pana Chrystusowej starce, [...] polskim językiem według historyj łacińskich

- napisana. Kraków Stanisław Szarfenberg 1577, wyd. M. Osiewicz, wstępami opatrzyli M. Osiewicz i R. Wójcik, Poznań Wyd. PSP 2024, 116 s.
Wydanie krytyczne ze wstępem literaturoznawczym i językoznawczym oraz faksimile pierwodruku.
- Miłosz Czesław, Zniewolony umysł, przedm. T. Snyder, Kraków Wyd. „Znak” 2024, 368 s.
- Narodziny romantyzmu w Polsce i na świecie. IV Sympozjum im. Zofii Trojanowiczowej, pod red. Z. Dambek-Giallelis, M. Junkiarta, K. Trybusia, Poznań Wyd. UAM 2024, 282 s.
- Oblicza romantyzmu. „Ja jestem dziki, bujny kwiat / Żywiołu nieokielzanego”, red. Z. Neméth [i in.], Warszawa Dom Wydawniczy „Elipsa” 2024, 258 s.
Publikacja z okazji jubileuszu warszawskiej hungarystyki i setnej rocznicy urodzin Petőfiego. W tomie m.in.: I. Margócsy, *Recepcja twórczości Sándora Petőfiego – rys historyczny*; G. Bubak, *Propaganda komunistyczna w filmie historycznym okresu stalinowskiego na Węgrzech. Postacie Maćka Gęsiarka, Sándora Petőfiego i Jánosa Bornemisszy jako przykłady upolitycznienia kina*; M. Kokotkiewicz, *Lydia Koidula – dziennikarka, poetka, dramatopisarka estońskiego narodowego romantyzmu*; E. Szawerdo, *Transmedialność twórczości Sándora Petőfiego*; M. Grad, *Wiosna Ludów sto lat później. Obchody rocznicowe w świetle prasy węgierskiej*; P. Kornatowski, *Romantyzm a sprawa samogłoski [e] w języku węgierskim*; Z Bodziony, *Język jako skarb narodu. Ruch odnowy języka węgierskiego na przełomie XVIII i XIX wieku oraz współcześnie*; D. Kaleta, *Koń romantyczny. Językowy obraz konia w dziewiętnastowiecznej węgierszczyźnie*; A. Buncler, *Tryb życzący i „Kalevala”. Pozostałe artykuły w języku węgierskim ze streszczeniami angielskimi oraz jeden artykuł w języku angielskim*.
- Orłoś Kazimierz, Lisowski Krzysztof, Rozmowy o ludziach i pisaniu, Kraków Wydawnictwo Literackie 2024, 296 s., faks.
- Pandemia albo końcówka. Kulturowe świadectwa czasów zarazy, pod red. M. Grzegorzewskiej, M. Ganczara, I. Gielaty, przedślowie: M. Grzegorzewska, M. Ganczar, Pandemia albo końcówka, Gdańsk Wyd. „słowo/obraz terytoria” 2024, 170 s., faks., il., „Ars Medica ac Humanitas”, t. 4.
W tomie m.in.: H. Serkowska, *Przeklinać ciemność czy chwalić światło? O kronikach pandemicznych A.D. 2020*; M. Grzegorzewska, *Miłość i karnawał w czasach zarazy. Przyczynek do epidemicznej lektury „Wieczoru Trzech Króli”*; K. Łączyńska, *Annus horribilis. Thomasa Dekkera kronika czasu zarazy*; I. Gielata, *Opowieść i zaraza*; A. Kuniczuk, *„Kiedy jest cholera, najlepiej siedzieć w domu”. Sienkiewicz i przyjaciele wobec pandemii*; Ch. Moisan-Jablonski, *Obrazowanie zarazy w sztuce europejskiej od połowy XIV do końca XVIII wieku. Zarys problematyki*; T. Lubelski, *Świat z balkonu albo amor fati*; T. Bielak, *„Nieuchronne”. Wybrane mediatyzacje i mediacje pandemii a dyskurs maladyczny*.
- Paryż Marek, Współczesna proza amerykańska. Zbliżenia, Kraków „Universitas” 2024, 276 s.
- Pawłowski Robert, Śladami Pana Tadeusza, Białystok Wyd. „PCPapier” sp. z o.o. 2024, 146 s.
- Perec Georges, Myśleć/klasyfikować. Eseje, przeł. M. Ławniczak [i in.], wstęp J. Olczyk, Kraków „Lokator” 2024, 160 s., seria „Potencjalna”, t. 18.
- Podzwyczajność. Eseje, przeł. M. Ławniczak [i in.], wstęp J. Olczyk, Kraków „Lokator” 2024, 96 s., seria „Potencjalna”, t. 16.

- Urodziłem się. Eseje, przeł. J. Olczyk, K. Czerska, A. Zdrodowski, Kraków „Lokator” 2024, 96 s., seria „Potencjalna”, t. 17.
- Pietrasiewicz Tomasz, Józef Czechowicz. Śladami poety: Lublin, Lublin Ośrodek „Brama Grodzka” Teatr NN 2024, 380 s., faks., il., fot., mapy, „Przewodniki Teatru NN”.
- Pinkwart Maciej, Zakopane Henryka Sienkiewicza, wyd. 2, Nowy Targ „Wagant” 2024, 304 s., faks., fot., il.
- Pluta Paweł, Lektura, rękopis, tekst. Wczesna twórczość literacka Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, Warszawa Wyd. IBL PAN 2024, 424 s. + 2 s. nlb.
- Płaszczewska Olga, Zatarty ślad. Alfred Jesionowski – opowieść biograficzna, Kraków Arcana 2024, 288 s.
- Podsoosnyj Siergiej, Sowriemiennyj polskij Dostojewskij. Rieceptycja pisatiela w jezd-niewnikie „Gazeta Wyborcza” (1989–2019), Warszawa Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego 2024, 722 s.
- Potocki Waclaw, Transakcja wojny chocimskiej. Redakcja druga, z rękopisu Czartoryskich nr 2079, oprac. J. Okoń, przy współpr. M. Kurana, Łódź Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego 2024, 522 s., słownik, indeks osób, seria „Bibliotheca Litteraria. Staropolska”, t. 4.
- Powieść graficzna. Wprowadzenie, red. S. J. Konefał, J. Szyłak, Poznań Instytut Kultury Popularnej / Warszawa „Timof Comics” 2023, 214 s., il.
- Prawda, kłamstwo, przemilczenie w literaturze pięknej i wybranych tekstach kultury, pod. red. M. Wanot-Miśtury i E. Wierzbickiej-Piotrowskiej, Warszawa Dom Wydawniczy „Elipsa” 2024, 178 s., fot., il.
- Przybysz Iwona, Sąd nad literaturą. Konkursy literackie na łamach prasy warszawskiej drugiej połowy XIX wieku, Lublin „Episteme” 2023, 532 s.
- Ryszkowski Janusz, W ściślejszym kółku Antoniego Donimirskiego, Sztum Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich „Taka Gmina” / Kraków „Ridero” 2024, 298 s., faks., fot., il.
- Sebastianus a Matre Dei / Sebastian od Matki Bożej, Firmamentum symbolicum / Firmament symboliczny, wprowadzenie i oprac. T. Lawenda, przeł. P. Madejski, Warszawa „Neriton” 2024, 972 s., seria „Lubelska Biblioteka Staropolska. Series Nova”, t. 8.
- Sikorska-Krystek Aleksandra, Nauka i empatia. Społeczne konteksty twórczości Marii Konopnickiej, Poznań Wyd. PSP 2024, 436 s., faks., fot., il.
W aneksie wydane z autografów: M. Konopnicka, „Z domu obłąkanych”; M. Dulebianka, „Notatnik”.
- Skapski Rafał, Trzeci Wokulski. Leon Krupecki pierwowzorem Wokulskiego?, Kraków–Budapeszt–Syrakuzy Wyd. „Austeria” 2024, 90 s.
- Ślomożyńska Jadwiga, Maria Konopnicka. Życie i twórczość, wyd. 2, Warszawa-Zalesie Górne Pracownia Wydawnicza 2024, 350 s.
- Sobiecka Anna, Małe i zapomniane. Komédie jednoaktowe Zofii Mellerowej, Słupsk Wyd. Akademii Pomorskiej 2024, 492 s.

- Sontag Susan, Dzienniki. T. 1: 1947–1963. Odrodzona, przedm. i red. D. Rieff, przeł. D. Żukowski, Kraków Wyd. „Karakter” 2024, 312 s.
- Dzienniki. T. 2: 1964–1980. Jak świadomość związana jest z ciałem, przedm. i red. D. Rieff, przeł. D. Żukowski, Kraków Wyd. „Karakter” 2024, 504 s.
- Stach Reiner, Kafka – lata decyzji 1910–1915, przeł. S. Lisiecka, Warszawa PIW 2024, 680 s. + 32 s. tabl., faks., fot., il.
- Startek Iwona Danuta, Z Szekspirem w torebce. Migawki kulturalne, Biłgoraj Zespół Szkół Budowlanych i Ogólnokształcących 2024, 206 s., il.
- Syberia i Polska. Miejsca wspólne w literaturze i historii, pod red. M. Dąbrowskiej [i in.], Białystok Muzeum Pamięci Sybiru / Warszawa Centrum Dialogu im. Juliusza Miroszewskiego 2024, 470 s., faks., fot., il., nuty.
- „Śmiech, humor, satyra”, red. J. Kita, M. Korybut-Marciniak, Łódź Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego / Olsztyn Uniwersytet Warmińsko-Mazurski 2024, 506 s., faks., il., seria „Życie Prywatne Polaków w XIX Wieku”, t. 12.
- Themerson, red. I. Markiewicz, współpr. R. Jaskulska, Płock Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki im. Franciszki i Stefana Themersonów 2024, 98 s., il.
W tomie: M. Sady, Dlaczego Themersonowie, czyli Obecność przywracana; K. Kopicńska, Stefan Themerson i maszyna ultrainteligentna; Ż. Nalewajk, Wyspa i eksperyment. W Themersonowskim laboratorium sztuk i dyskursów; A. Suwalska-Kołecka, „Wyspa Hobsona” Stefana Themersona, czyli Od utopii do katastrofy; E. Kraskowska, Termitiera jak wyspa, wyspa jak termitiera; M. Woźniak, On i ten drugi z Płocka, czyli nadwiślański rezonans Themersona.
- Towiańska Maria, Córka Mesjasza. Listy 1866–1896, oprac. M. Lami, K. Kaczmarek, Warszawa Wyd. IBL PAN 2024, 444 s., faks., il., fot.
- Ucherek Dorota, Najdawniejsi czarotwórcy. Mityczne, baśniowe i legendarne źródła obrazów postaci władających magią w literaturze *fantasy*. Wrocław Stowarzyszenie „Trickster” 2024, 312 s.
- Vir et femina*. Literackie obrazy kobiecości i męskości, red. A. Borkowski, B. Stelingowska, Siedlce Uniwersytet w Siedlcach 2024, 310 s.
- Wasińczuk Katarzyna, „Nowy dramat” i (nowa) duchowość. Człowiek wobec transcencji w dramaturgii rosyjskiej i białoruskiej XXI wieku. Iwan Wyrupajew – Wasilij Sigarijew – Paweł Priażko, Lublin Wyd. KUL 2024, 268 s.
- Wójtowicz Aleksander, Awangarda lubelska. T. 1: Energie „Reflektora” (1923–1931), Lublin Wyd. UMCS 2024, 198 s.
- Zapałowa Kazimiera, Opowieści z ciekockiego dworku Żeromskich, Kielce–Ciekoty–Bieliny „Lokalna Grupa Działania” – „Wokół Łysej Góry” 2024, 288 s., faks., fot.
- Zarembińska Luba, Żyłem kiedyś w Szamocinie, Szamocin Luba Zarembińska 2024, plik tekstowy PDF 6,39 MB.
Praca poświęcona Ernstowi Tollerowi, zawiera także jego dramat „Hinkemann”.
- Żywioly. Motyw powietrza w literaturze, kulturze i sztuce, pod red. K. Okroj, S. Pavlenko, M. Rzeczyckiej, Gdańsk Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego 2024, 174 s.